

Republica Moldova

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

ACORD Nr. 1995
din 30.11.1995

**între Republica Moldova și Confederația Elvețiană
privind promovarea și protecția reciprocă a investițiilor***

Publicat : 30.12.1999 în Tratatate Internationales Nr. 18 art Nr : 363 Data intrării în vigoare :
29.11.1996

* *Semnat la Chișinău, la 30 noiembrie 1995.*
În vigoare din 29 noiembrie 1996.

Preambul

Republica Moldova și Confederația Elvețiană, denumite în continuare «Părți Contractante», dorind să intensifice cooperarea economică spre beneficiul reciproc al ambelor state, intenționând să creeze și să mențină condiții favorabile pentru investițiile investitorilor unei Părți Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, recunoscând necesitatea promovării și protejării investițiilor străine cu scopul de a favoriza prosperitatea economică a ambelor State, au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1
Definiții

În scopurile prezentului Acord:

- 1) Termenul investitor desemnează în ceea ce privește fiecare Parte Contractantă:
  - a) persoanele fizice care, conform legislației acestei Părți Contractante, sunt considerate a fi cetățeni ai săi;
  - b) entitățile juridice, inclusiv societățile, societățile înregistrate, societățile de persoane, sau alte organizații, care sunt constituite sau organizate în oricare altă manieră, în conformitate cu legislația acestei Părți Contractante și care își au sediul lor și, în același timp, activitățile economice reale pe teritoriul aceleiași Părți Contractante;
  - c) entitățile juridice constituite în conformitate cu legislația unei țări oarecare, care, direct sau indirect, sunt controlate de către cetățenii acestei Părți Contractante sau de către entitățile juridice care își au sediul și, în același timp, activitățile economice reale pe teritoriul acestei Părți Contractante.
- 2) Termenul investiții include toate categoriile de bunuri, și în particular:
  - a) proprietatea mobilă și imobilă, precum și toate celelalte drepturi de proprietate în rem așa cum: servituțurile, ipotecile, gajele imobiliare și mobiliare;
  - b) acțiunile, cotele-părți sau alte forme de participare în societăți;
  - c) creanțele monetare sau alte performanțe având valoare economică;
  - d) drepturile de autor, drepturile de proprietate industrială (așa ca brevetele de invenție, modelele de utilitate, desenele sau modelele industriale, mărcile de comerț sau serviciu, numele comerciale, indicațiile de origine), know-how și goodwill;

e) concesiile, inclusiv cele destinate explorării, extragerii sau exploatării resurselor naturale, precum și alte drepturi conferite prin lege, contract sau decizia autorității în aplicarea legii.

Articolul 2

Promovarea, admiterea

1) Fiecare Parte Contractantă va încuraja pe teritoriul său, în măsura posibilităților, investițiile investitorilor celeilalte Părți Contractante și va admite asemenea investiții, în conformitate cu legile și reglementările sale.

2) Când ea va admite o investiție pe teritoriul său, fiecare Parte Contractantă va elibera autorizările care vor fi necesare în legătură cu această investiție, inclusiv cu executarea contractelor de licență, asistență tehnică, comercială și administrativă. Fiecare Parte Contractantă va depune eforturi, de fiecare dată când va fi necesar, pentru eliberarea autorizațiilor necesare activității consultanților și a altor persoane calificate de naționalitate străină.

Articolul 3

Protejare, tratament

1) Fiecare Parte Contractantă va proteja pe teritoriul său investițiile efectuate de către investitorii celeilalte Părți Contractante, conform legislației și reglementărilor sale și nu va stînjiți prin măsuri nejustificate și discriminatorii managementul, menținerea, folosirea, posedarea, extinderea, vânzarea și, în caz de necesitate, lichidarea unor asemenea investiții. În particular, fiecare Parte Contractantă va elibera autorizațiile necesare menționate în Articolul 2, paragraful 2 al prezentului Acord.

2) Fiecare Parte Contractantă va asigura un tratament just și echitabil pe teritoriul său investițiilor investitorilor celeilalte Părți Contractante. Tratamentul în cauză va fi nu mai puțin favorabil decît cel acordat de către fiecare Parte Contractantă pe teritoriul său investițiilor efectuate de către investitorii săi proprii sau cel acordat de către fiecare Parte Contractantă investițiilor efectuate pe teritoriul său de către investitorii națiunii celei mai favorizate, dacă ultimul tratament este mai favorabil.

3) Dacă o Parte Contractantă acordă avantaje particulare investitorilor unui stat terț în virtutea unui Acord ce stabilește o zonă de comerț liber, o uniune vamală, o piață comună sau în baza unui Acord ce stabilește evitarea dublei impuneri, ea nu este obligată să acorde asemenea avantaje investitorilor celeilalte Părți Contractante.

Articolul 4

Transferul liber

1) Fiecare Parte Contractantă, pe teritoriul căreia au fost efectuate investiții de către investitorii celeilalte Părți Contractante, va acorda acestor investitori transferul liber al plăților aferente acestor investiții, în particular:

- a) dobînda, dividendele, beneficiul și alte cîștiguri curente;
- b) plățile pentru rambursarea împrumuturilor;
- c) sumele alocate pentru a acoperi cheltuielile legate de managementul investiției;
- d) redevențele și alte plăți care decurg din drepturile enumerate în Articolul 1, paragraful 2), literele c), d), și e) ale prezentului Acord;
- e) contribuțiile suplimentare de capital necesare pentru menținerea sau dezvoltarea investiției;
- f) beneficiile de la vânzarea sau lichidarea parțială sau totală a investiției, inclusiv valorile eventuale sporite.

2) Pentru evitarea oricărei ambiguități, se confirmă că dreptul investitorului de a transfera liber plățile aferente investiției sale nu aduce nici o atingere oricărei obligațiuni fiscale care poate să-i revină.

Articolul 5

Deposedarea, compensarea

1) Nici una dintre Părțile Contractante nu va întreprinde, direct sau indirect, măsuri de expropriere, naționalizare sau alte măsuri de aceeași natură sau efect contra investițiilor investitorilor celeilalte Părți Contractante, dacă acestea nu sunt întreprinse în interes public și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie discriminatorii, să fie legale și să fie urmate de o compensare efectivă și adecvată. O astfel de compensare va corespunde valorii de piață a investițiilor expropriate imediat înaintea exproprierii sau notificării ei publice, primul dintre aceste fapte va fi determinant; aceasta va include rata dobînzii de la data exproprierii, va fi plătită fără întîrziere, în valută liber convertibilă, persoanei împuternicite indiferent de reședința sau domiciliul său și va fi liber transferabilă.

2) Investitorii unei Părți Contractante, investițiile cărora au suferit pierderi în urma unui război sau a oricărui alt conflict armat, revoluției, stării de urgență sau rebeliunii, survenite pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, vor beneficia, din partea ultimei, în conformitate cu Articolul 3 paragraful 2) al prezentului Acord, de un tratament de restituire, indemnizare, compensare sau altă reglementare.

Articolul 6

Investițiile anterioare Acordului

Prezentul Acord se va aplica în egală măsură investițiilor efectuate pe teritoriul unei Părți Contractante, conform legislației și reglementărilor sale, de către investitorii celeilalte Părți Contractante înainte de intrarea lui în vigoare.

Articolul 7

Condiții mai favorabile

Necătfînd la condițiile prevăzute de către prezentul Acord, condiții mai favorabile, care au fost sau vor fi convenite între o Parte Contractantă și un investitor al celeilalte Părți Contractante, sunt aplicabile.

Articolul 8

Principiul subrogării

În cazul în care o Parte Contractantă a acordat o oarecare garanție financiară împotriva riscurilor necomerciale referitor la investiția unuia dintre investitorii săi pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, ultima va recunoaște drepturile primei Părți Contractante în virtutea principiului de subrogare în drepturile investitorului, dacă o plată a fost efectuată, conform acestei garanții, de către prima Parte Contractantă.

Articolul 9

Diferendele între o Parte Contractantă și un investitor al celeilalte Părți Contractante

1) În scopul soluționării diferendelor referitoare la investiții între o Parte Contractantă și un investitor al celeilalte Părți Contractante și fără a aduce prejudicii Articolului 10 al prezentului Acord (Diferendele între Părțile Contractante), între părțile implicate se vor iniția consultări.

2) Dacă aceste consultări nu conduc la soluționarea diferendului timp de 12 luni și dacă investitorul în cauză își dă consimțământul în scris, diferendul va fi supus arbitrării Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții, instituit prin Convenția de la Washington, din 18 martie 1965, pentru reglementarea diferendelor referitoare la investiții între State și resortisanții altor state.

Fiecare parte poate declanșa procedura, adresîndu-se cu o cerere în acest sens Secretarului General al Centrului, conform prevederilor Articolelor 28 și 36 ale Convenției menționate. În caz de dezacord al părților asupra faptului dacă concilierea sau arbitrajul este procedura cea mai apropiată, alegerea îi revine investitorului în cauză. Partea Contractantă, care este parte la diferend, nu poate, la un moment oarecare pe parcursul procedurii de reglementare sau de executare a sentinței, să invoce faptul că investitorul în cauză a primit, în virtutea unui contract de asigurare, o compensare, ce acoperă, parțial sau în întregime, prejudiciul suferit.

3) Societatea care a fost încorporată sau constituită conform legilor în vigoare pe teritoriul unei Părți Contractante și care înainte de apariția diferendului a fost sub controlul resortisanților sau societăților celeilalte Părți Contractante, este considerată în sensul Convenției de la Washington și în conformitate cu Articolul 25 (2) b) al acesteia ca societate a celeilalte Părți Contractante.

4) Părțile Contractante nu vor urmări prin canale diplomatice un diferend supus Centrului cu excepția dacă:

a) Secretarul general al Centrului sau o comisie de conciliere sau un tribunal arbitral nu hotărăsc că diferendul nu relevă de competența Centrului sau

b) cealaltă Parte Contractantă nu se conformă și nu îndeplinește decizia primită de către un tribunal arbitral.

Articolul 10

Diferendele între Părțile Contractante

1) Diferendele între Părțile Contractante referitoare la interpretarea sau aplicarea prevederilor prezentului Acord se vor reglementa pe cale diplomatică.

2) Dacă Părțile Contractante, pe parcursul a 12 luni de la data apariției diferendului, nu pot ajunge la un acord, ultimul va fi supus, la cererea uneia dintre Părțile Contractante, unui tribunal arbitral compus din trei membri. Fiecare Parte Contractantă va desemna câte un arbitru și aceștia doi vor desemna președintele, care trebuie să fie cetățean al unui stat terț.

3) Dacă una dintre Părțile Contractante n-a desemnat arbitrul său și nu a urmat inițiativa celeilalte Părți Contractante de a efectua desemnarea în cauză pe parcursul a 2 luni, acesta va fi desemnat, la cererea Părții Contractante respective, de către Președintele Curții Internaționale de Justiție.

4) Dacă ambii arbitri nu pot ajunge la un acord referitor la alegerea președintelui în decurs de 2 luni după desemnarea lor, ultimul va fi desemnat de către președintele Curții Internaționale de Justiție, la

cererea oricărei Părți Contractante.

5) Dacă, în cazurile specificate la paragrafele 3) și 4) ale prezentului articol, președintele Curții Internaționale de Justiție este împiedicat să exercite această funcție sau dacă este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, desemnarea va fi efectuată de către vicepreședinte, și dacă și acesta este împiedicat sau dacă este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, desemnarea va fi efectuată de către cel mai în vârstă membru al Curții, care nu este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante.

6) Dacă Părțile Contractante nu convin altfel, tribunalul își va determina singur propria procedură.

7) Deciziile tribunalului sunt definitive și obligatorii pentru Părțile Contractante.

Articolul 11

Respectarea angajamentelor

Fiecare Parte Contractantă va asigura permanent respectarea angajamentelor asumate referitoare la investițiile investitorilor celeilalte Părți Contractante.

Articolul 12

Dispoziții finale

1) Prezentul Acord va intra în vigoare în ziua, în care Părțile Contractante își vor notifica reciproc că formalitățile constituționale necesare încheierii și intrării în vigoare a acordurilor internaționale au fost îndeplinite și va rămîne în vigoare pentru o perioadă de zece ani. Dacă prezentul Acord nu va fi denunțat în scris, cu șase luni înainte de expirarea acestui termen, el va fi considerat ca renovat în aceleași condiții pentru o perioadă de doi ani și așa mai departe.

2) În cazul denunțării oficiale, prevederile articolelor 1-11 ale prezentului Acord se vor aplica pe o perioadă de încă 10 ani față de investițiile efectuate anterior denunțării.

Încheiat la Chișinău, la 30 noiembrie 1995, în două exemplare originale, fiecare în limbile moldovenească, franceză și engleză, toate textele fiind egal autentice. În caz de divergențe va prevala textul în limba engleză.